

18/IV/1985

EL LENGUATGE

Consecutives

Hom s'ha preguntat — o ha preguntat — alguna vegada quina d'aquestes dues locucions, *fins a tal punt i tant és així*, era la més correcta, i creiem recordar que algú ha manifestat els seus dubtes quant a l'admissibilitat de la segona d'elles. Dit amb exemples: de dues construccions com *La confecció era cada cop més dolenta, fins a tal punt que vam haver de dir prou i ...tant és així que vam haver de dir prou*, quina seria la més bona?

Aquestes dues locucions, *fins a tal punt i tant és així* són locucions conjuntives consecutives, això és, introdueixen oracions subordinades en què s'expressa la conseqüència de la intensificació de l'oració principal. De fet, (emmanllevem l'explicació a Badia i Margarit), actuen com un reforç de l'oració principal i com a antecedent del terme conjuntiu *que*. I no són sinó el resultat del desenvolupament extrem dels termes gramaticals *fins a i tant*, respectivament, que ofereixen diverses possibilitats per a la construcció d'oracions amb valor intensiu. En l'exemple següent, de Fabra, trobem la locució prepositiva *fins al punt de*: ...la veiem a favorida: *fins al punt d'admetre-s'hi contraccions que la llengua parlada no ha fet mai*. Aquesta mateixa locució ja esdevé conjuntiva (precedint *que* en lloc de *de*) en aquest exemple de Foix: ...*fins al punt que, si m'hi sotmeto, no és pas com a uns manaments exteriors*, exemple anàleg: de fet, al que indica Ruix (*El català en fixos*): *La cosa es va anar complicant fins al punt que vaig haver d'intervenir-hi*. I amb el mateix valor que *fins al punt*, però marcant un grau més alt d'intensificació, pot usar-se *fins a tal punt*.

Amb l'adverbi *tant* com a reforç intensiu de l'oració principal, tenim, en la seva estructura més simple, una construcció com *Corria tant que no el podia atrapar ningú*. En alguns casos, especialment quan en l'oració principal ja figura un element adverbial d'intensitat, veiem que aquestes construccions poden revestir l'estructura següent: ...*transmetent-se'ns des d'ell enriquida, més preciosa, més intensa: tant que el foc de mestra veindria sempre curt a una tal comunicació* (Carles Riba, *Llenguari literari*, pàg. 88). I si el *que* es vol intensificar, en lloc d'un element de l'oració principal, com en el cas precedent, és tota l'oració, en lloc de *tant* pot usar-se també el conjunt *tant és així*: *Tant és així que no se'ns acudeix, en la història literària, un sol cas...* (C. Riba, *Op. cit.*, pàg. 43).

Albert Jassé